

Presentació

El 2012 les V Jornades sobre Traducció i Literatura van afrontar un tema encara poc estudiat des d'un punt de vista acadèmic en l'àmbit català: el binomi traducció i censura franquista. Sens dubte, van servir per a donar-li un impuls considerable, atès que totes les contribucions exhumaven material inèdit o desconegut, a fi i efecte de traçar les principals línies d'un mapa poc sondejat.

Per començar, vam voler conèixer l'estat de la recerca en aquesta qüestió en les dues altres llengües de l'Estat minoritzades pel franquisme, el gallec i el basc, per mitjà de les ponències de dos dels estudiosos que hi han treballat més: Xosé Manuel Dasilva i Ibon Uribarri. Per contrast, i en comparació amb el cas català, els resultats van resultar sorprenents. Maria Josepa Gallofré, autora del llibre de referència *L'edició catalana i la censura franquista (1939-1951)*, va oferir una perspectiva general de la incidència de la censura en la no publicació de traduccions al llarg dels primers lustres de la dictadura. Aquest punt de vista va ser complementat amb l'experiència de Francesc Vallverdú com a tècnic responsable d'Edicions 62 en la dècada dels seixanta, l'època del *boom* de les traduccions, i amb les investigacions de Jordi Cornellà-Detrell a partir d'expedients de censura de traduccions impreses aleshores (confrontats, quan escau, amb els expedients de les mateixes obres en castellà).

Un segon grup de ponències partia d'un punt de vista més concret, d'anàlisis centrades en àmbits temàtics més restringits. Eusebi Coromina i Enric Gallén van estudiar els efectes de la censura en el teatre, tots dos a recer de la dedicació de Xavier Regàs a traduir, adaptar, escriure o representar teatre de bulevard amb força èxit. Ramon Farrés va inspeccionar les prohibicions censòries en l'antologia de poesia *A la paret, escrit amb guix*, de Feliu Formosa i Artur Quintana, que duia el subtítol ben explícit d'«Antologia alemanya de combat». Jordi Jané-Lligé va aproximar-se al tracte que la censura va dispensar a dues veus de la narrativa alemanya de postguerra que aleshores feien forrolla, Heinrich Böll i Günter Grass. Finalment, Mireia Sopena va analitzar la censura infligida a tres col·leccions de traduccions d'assaig d'Edicions 62, alhora que explorava la trajectòria dels «lectors» en llengua catalana més autoritzats del règim.

Els articles que conformen aquest dossier són fruit de la reelaboració de les contribucions que van ser presentades en les V Jornades sobre Traducció i Literatura, organitzades per la Càtedra Jordi Arbonès i el Grup d'Estudi de la Traducció Catalana (GETCC) (2009 SGR 1294), en el marc del projecte «La traducción en el sistema literario catalán; exilio, género e ideología (1939-2000)» (FFI2010-19851-C02-01).

Montserrat Bacardí